

УДК 021.1:316.28

Місце і становище бібліотек закладів вищої освіти в сучасному соціально-комунікаційному суспільстві

Нестерчук Вікторія Валентинівна

Завідувачка бібліотеки Державного закладу «Луганський державний медичний університет», м. Рубіжне

Анотація. Досліджуються бібліотеки закладів вищої освіти, як соціально-комунікативні інститути. Визначено, що бібліотека є осередком соціально-комунікаційного потенціалу, який повинен розвиватись та накопичуватись на умовах, які продукує сучасне суспільство. Пошук та реалізація нових соціально-інформаційних функцій, розширення спектра послуг забезпечує бібліотеці її затребуваність, неповторність та унікальність як соціального інституту.

Ключові слова бібліотеки закладів вищої освіти, соціально-комунікативний потенціал, новітні інформаційні технології, спектр послуг.

Location and position of libraries of higher education institutions in modern social and communication society

Nesterchuk Victoriia

Head of the library Luhansk State Medical University, Rubizhne

Abstract. Libraries of higher education institutions, as social-communicative institutes are investigated. It is determined that the library is a center of social and communication potential, which should be developed and accumulated under the conditions produced by modern society. Search and implementation of new social information functions, expanding the range of services provides the library with its demand, uniqueness as a social institution.

Keywords: libraries of higher education institutions, social and communicative potential, the latest information technologies, range of services.

В умовах глобалізації та активної світової інтеграції для України бібліотеки набувають особливого значення.

Сучасна українська бібліотека в умовах комп'ютеризації та ринкової економіки все більше розвивається як соціально-комунікативний інститут, як комунікаційна система, що диктує смисли у вигляді бібліотечних продуктів і послуг, висловлюючи і виявляючи себе цим в соціальному просторі [1, с. 158-164].

Як і будь-який суб'єкт, який спілкується, бібліотека, в першу чергу, піклується про свій зовнішній вигляд. Не випадково саме тому в професійній пресі так багато робіт присвячено темі іміджу сучасної бібліотеки. Бути

привабливою, лояльною в очах влади і громадськості, подобатися своїм користувачам, отримувати позитивні відгуки про себе навіть від тих, хто в бібліотеку не ходив і не ходить – це важливе кожної сучасної бібліотеки. Це проявляється в прагненні оновлювати свої фонди і матеріально-просторове середовище, опановувати і використовувати сучасні засоби і технології в бібліотечному виробництві та обслуговуванні, бути на виду – саме це робить бібліотеку сучасною, відповідною часу [2, с. 153-159].

Сучасне культурне середовище пропонує антропоцентричний погляд на дослідження соціокультурної ситуації в суспільстві. Сьогодні бібліотека являє собою сукупність культурних цінностей, що мають непересічне значення.

Якісне обслуговування користувачів, що відповідає вимогам часу, – важлива складова діяльності сучасних бібліотек, яка являє собою частину комплексної системи бібліотечної діяльності.

Разом з розвитком інформаційних та інноваційних технологій вдосконалюється і призначене для користувача обслуговування в бібліотеках. Сьогодні виникає необхідність розширення спектра послуг, що надаються, пошук оптимальних інноваційних форм і методів обслуговування, а також підвищення якості та обслуговування користувачів у сучасних бібліотеках.

Світовий розвиток перейшов в постіндустріальну, інформаційну епоху, підвищилася значимість інформації, а значить, бібліотека може і повинна затвердити свої позиції як найбільш демократичне джерело доступу до накопичених людством знань. Зміни вимог користувачів до якості бібліотечної діяльності, процесів переробки та надання інформації ставлять бібліотеки перед необхідністю освоєння нових соціальних та інформаційних технологій, використання сучасних засобів доступу і перетворення інформації, створення нових видів бібліотечних продуктів.

Зміна парадигми розвитку вітчизняних бібліотек безпосередньо залежить від соціальних змін в українському суспільстві. Друге десятиліття XXI століття характеризується збільшеною затребуваністю бібліотек як

постачальників необхідної інформації і майданчиків інтелектуального розвитку, що обумовлено об'єктивними економічними і соціальними причинами.

Важливу роль у сучасному суспільстві відграють бібліотеки закладів вищої освіти, де студенти, майбутнє покоління, має можливість реалізувати свої культурні запити та потенціал.

Протягом всієї історії своєї діяльності бібліотеки закладів вищої освіти прагнули адаптувати свою діяльність до потреб як закладу вищої освіти, так і актуальної ситуації у суспільстві.

Актуальність теми дослідження обумовлена підвищенням уваги українського суспільства до роботи бібліотечних установ, пошуків і апробації інноваційних форм активізації бібліотечних ресурсів. Сьогодні виникає потреба дослідження значення сучасних інформаційних технологій як засобу соціально-комунікаційного середовища бібліотек закладу вищої освіти України, як основа їх стабільності та заповнюваності ресурсного потенціалу.

Перехід бібліотек закладів вищої освіти на інноваційні та комп'ютерні технології дозволяє об'єднати творчі та інформаційні ресурси усього закладу.

Трансформація бібліотеки закладу вищої освіти у поліфункціональну установу – культурну, інформаційну, соціальну, показала, що вона має незатребуваний раніше інтелектуальний і творчий потенціал, а також можуть швидко адаптуватися до потреб суспільства.

Зміни соціально-економічної і політичної ситуації в країні сприяли пошуку нових форм і методів роботи бібліотек закладів вищої освіти, розвитку інноваційної діяльності.

Розвиток бібліотеки як важливого соціокультурного простору вивчали Т. Бірюкова, А. Торба, Н. Зоріна, О. Мар'їна, В. Пальчук, О. Пастушенко, Ю. Половинчак, В. Струнгар, Н. Тарасенко тощо.

Управління бібліотекою на сучасному етапі на основі інновацій аналізували О. Бруй, А. Жабін, М. Іванова, Н. Коржик, В. Медведєва, І. Менсо, О. Онищенко, О. Полякова та ін.

Різні типи інноваційних бібліотек та їх бібліотечний потенціал розглядали В. Білоус, С. Гарагуля, С. Горова, О. Збанацька, В. Копанєва, О. Косачова, О. Красікова, Н. Кунанець, О. Лалак, Л. Муха, А. Рубан, О. Сербін, О. Спирін, І. Терещенко, О. Федоренко та ін.

Безпосередньо впровадження інноваційних технологій до бібліотек закладів вищої освіти розглядали О. Безсмертна, М. Бойчук, Т. Гранчак, М. Жалдак, І. Завальна, Т. Костирко, А. Кухаренко, Н. Левченко, З. Романуха, В. Степко, А. Ширєнкова-Білійчук та ін.

Отже, місце і становище бібліотек закладів вищої освіти в сучасному соціально-комунікаційному суспільстві викликає науковий інтерес у дослідників. Тому бібліотеки закладів вищої освіти повинні брати участь в інноваційному процесі, розвиваючись за допомогою інновацій.

Список літератури

1. Білоус В. С. Електронна бібліотека – основа інтегрованої технологічної системи інформаційного поля та швидкого доступу до інформації / В. С. Білоус // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. - 2014. - Вип. 4. - С. 158-164.
2. Торба А. В. Інновації як невід'ємна складова інтелектуального капіталу / А. В. Торба // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2017. - № 3(2). - С. 153-159.